

vergiftiging, die door sterke leucocytose wordt gevolgd, ontbreken bijv. de basophile korrels geheel, tenzij gelijktijdig ontstekingshaarden in de longen of elders ontstaan. Men heeft reden te veronderstellen, dat deze basophile leucocyten volstrekt niet alleen een beeld geven van hetgeen in de vormingsplaats, het roode beenmerg, gebeurt — maar ook als het ware litteekens vertoonen van eigen verblijf in de bloedbaan van het zieke lichaam.

In uitstrijkpraeparaten van het beenmerg der pneumonielijders werden zelfs geen basophile korrels gevonden. Zij kunnen dus niet daar zijn ontstaan.

In tegenstelling met de sterke basophilie bij longontsteking ging de verhooging van het aantal leucocyten bij streptococcen- en bij staphylococ en-sepsis met veel minder basophile granulaties gepaard. Dit wordt toegeschreven aan het ontbreken van groote ontstekingshaarden. Bij dierproeven kwamen geen duidelijke basophile korrels voor den dag, ofschoon ook daar de injectie met pneumococcen een sterke prikkeling van het beenmerg veroorzaakt.

Bij de onmogelijkheid een zuiver onderscheid te maken tusschen de veranderingen, welke in het beenmerg eenerzijds, in de bloedbaan anderzijds plaats hebben, meent GLOOR (en met hem NAEGELI), dat het geen zin heeft graphische voorstellingen te maken en tellingen te verrichten ter diagnosticeering van het kwalitatieve bloedbeeld in het laboratorium. Doch wel zijn volgens hen de kwalitatieve veranderingen in de leucocyten — mits men niet schematiseert — in de diagnostiek bij het ziekbed te gebruiken, omdat zij een beeld geven van reacties in het zieke organisme, welke in onmiddellijk verband met het klinisch onderzoek van waarde kunnen zijn.

M. A. VAN HERWERDEN.

Dr. Med. WALTHER KRANZ, *Lues congenita tarda*, met 46 afbeeldingen in den tekst, uitgevers URBAN en SCHWARZENBERG. Prijs 4 mark, 1928.

KRANZ beoogt met het schrijven van het boek de kennis van dit belangrijk gebied der geneeskunde bij artsen en specialisten te vermeerderen. Het practische belang om de late aangeboren syphilis te herkennen ligt in de mogelijke genezing, terwijl zij onherkend en onbehandeld blijvend, tot langdurige ziekte en zelfs somtijds tot verminkende operaties kan leiden.

Achtereenvolgens worden beschreven de habitus, de veranderingen van den vorm van den schedel, van den neus, van het verhemelte, van de tanden, van het hoornvlies, van het gehoorzintuig, van de beenderen en gewrichten, van de teelorganen, van de lymphklieren en van het zenuwstelsel. Een groot aantal fraaie afbeeldingen draagt bij tot de betere bekendmaking der talrijke afwijkingen.

Het werk wordt besloten met een schema der stigmata, dat als leidraad kan dienen bij het onderzoek der patiënten. Op 58 bladzijden heeft de schrijver veel wetenswaardigs behandeld.

S. MENDES DA COSTA.